

Brüssel, 11. juuni 2026
(OR. en)

10058/26

CADREFIN 259
FIN 807
RESPR 27
POLGEN 143

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Mitmeaastane finantsraamistik (2028–2034) – Läbirääkimispakett

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 16. juulil 2025 mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2028–2034 käsitlevate ettepanekute paketi, mis koosneb järgmistest ettepanekutest: nõukogu määrus, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2028–2034, institutsioonidevaheline kokkulepe eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ning nõukogu otsus ELi omavahendite süsteemi kohta. Neile on lisatud mitu valdkondlikku seadusandlikku ettepanekut. Komisjon esitas 3. septembril 2025 täiendavad valdkondlikud seadusandlikud ettepanekud.
2. Eesistujariik Taani esitas 9. detsembril 2025 läbirääkimispaketi eelnõu¹, mis sisaldab horisontaalseid, finants- ja muid poliitiliselt tundlikke küsimusi, mida tuleb käsitleda mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate horisontaalsete läbirääkimiste käigus.

¹ ST 16344/25.

II. NÕUKOGU TÖÖ HETKESEIS

3. Tuginedes eesistujariigi Taani tehtud edusammudele, jätkas eesistujariik Küpros paketi tekstide läbivaatamist ajutises mitmeaastase finantsraamistiku töörühmas (AHWP MFF), selle alarühmades ja muudes asjaomastes nõukogu ettevalmistavates organites.
4. AHWP MFF pidas 2026. aasta 7. jaanuarist kuni 2. juunini 15 koosolekut, kus keskenduti mitmeaastase finantsraamistiku paketi eri ettepanekute horisontaalsele ja finantsmõjule, sealhulgas seoses tulude poolega.
5. AHWP MFFi 14. aprilli 2026. aasta koosolekul oli liikmesriikidel võimalus vaadata läbi eesistujariigi märkus² läbirääkimispaketi eelnõu sihipäraste kohanduste kohta, et valmistada ette arvandmeid sisaldav läbirääkimispakett.
6. Küprose eesistumise ajal arutas mitmeaastast finantsraamistikku viiel korral ka alaliste esindajate komitee, sealhulgas üldasjade nõukogu istungite ettevalmistamise kontekstis.
7. Üldasjade nõukogu pidas märtsis ja mais mitmeaastase finantsraamistiku üle poliitilisi mõttevahetusi, mis olid vastavalt pühendatud mitmeaastase finantsraamistiku peamiste rahastamisvahendite juhtimiskorrale ja mitmeaastase finantsraamistiku panusele ühtsesse turgu.

² ST 8006/26.

III. LÄBIRÄÄKIMISPAKETT

8. Läbirääkimispaketi esitamise eesmärk on teha kindlaks ja kinnitada küsimused, mida tuleb mitmeaastase finantsraamistiku üle peetavate läbirääkimiste käigus käsitleda, ning vajaduse korral hõlbustada arutelu konkreetseid küsimusi puudutavate valikuvõimaluste ja lahenduste üle. Läbirääkimispaketi esitamise eesmärk ei ole pidada praeguses etapis lõplikke arutelusid või saavutada lõplikke kompromisse.
9. Läbirääkimispakett on koostatud ja seda täiendatakse eesistujariigi vastutusel. Seetõttu ei ole see ühegi delegatsiooni jaoks siduv. Eesistujariik juhindub jätkuvalt põhimõttest, et midagi ei ole kokku lepitud, enne kui kõiges on kokku lepitud.
10. Delegatsioonidele edastatakse lisas muudetud läbirääkimispakett koos arvandmetega.

I. HORISONTAALSED KÜSIMUSED

1. Uus mitmeaastane finantsraamistik hõlmab seitset aastat vahemikus 2028–2034. Eelarve võimaldab ELil reageerida praegustele ja tulevastele probleemidele ning täita oma poliitilisi prioriteete. See hõlmab uusi ja väljakujunenud poliitikavaldkondi, et tagada ELi julgeolek ja heaolu pikas plaanis. Euroopa peab võtma vastutuse oma julgeoleku eest, sealhulgas kaitsevõime tugevdamise, meie piiride ja väärtuste kaitsmise ning rände haldamise kaudu, ning suurendama ka oma konkurentsivõimet ja puhtale energiale ülemineku jõupingutusi. Samal ajal on aluslepingutest tulenevatele kohustustele vastav väljakujunenud poliitika, sealhulgas majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika ning ühine põllumajanduspoliitika, endiselt väga oluline.
2. Mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 struktuur on järgmine.
 - i) Rubriik 1 – Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, põllumajandus, maaelu ja merendus, heaolu ja julgeolek
 - ii) Rubriik 2 – Konkurentsivõime, heaolu ja julgeolek
 - iii) Rubriik 3 – Globaalne Euroopa
 - iv) Rubriik 4 – Haldus

Reageerimisvõime tagamiseks geopoliitilise ja majandusliku ebakindluse kontekstis peab eelarvestruktuur olema lihtsam ja tõhusam. Kulud on rühmitatud nelja rubriiki, et kajastada liidu poliitilisi prioriteete ja tagada vahendite tõhusaks jaotamiseks vajalik paindlikkus. Lisaks soovitakse programmide arvu vähendamise tagada sidusus ja parandada koostoimet. Üldises raamistikus kajastub lihtsustamise põhimõte ning see peaks vähendama toetusesaajate, korraldusasutuste ja auditeerimisasutuste halduskoormust.

3. Mitmeaastane finantsraamistik pakub võimalusi toetada kõiki ELi välispiirialasid, sealhulgas Venemaa, Valgevene või Ukrainaga piirnevaid piirkondi, et suurendada Euroopa arenevat kaitsevalmidust ja kriitilise tähtsusega võimeid, valmisolekut, kerksust ja julgeolekut ning tegeleda nende majanduse, sotsiaalse ja territoriaalse arengu ja ühendatuse probleemidega.
4. 27-liikmelise ELi kulutuste maksimaalne kogusumma ajavahemikuks 2028–2034 on [1 730 228] miljonit eurot kulukohustuste assigneeringutena ja [1 733 456] miljonit eurot maksete assigneeringutena. Allpool on esitatud kulukohustuste assigneeringute iga-aastaste ülemmäärade jaotus rubriigi kaupa. Samad arvanded on esitatud ka I lisas toodud tabelis, milles on samuti esitatud maksete assigneeringute iga-aastased ülemmäärad. Kõik arvanded on esitatud 2025. aasta püsivhindades.
5. Inflatsiooni arvessevõtmiseks tehakse automaatseid iga-aastaseid tehnilisi kohandusi, kasutades [2% deflaatorit, mida aasta n+1 jaoks tehniliselt kohandatakse prognoositava inflatsiooni võrra, kui prognoos on väiksem kui 1% või suurem kui 3%] VÕI [kindlaksmääratud 2% deflaatorit].
6. Aluslepingute läbivaatamise, Küprose taasühendamise või uute liikmesriikide liiduga ühinemise korral vaadatakse mitmeaastane finantsraamistik läbi.
7. Komisjon esitab uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku enne 1. juulit 2032.

Lihtsustamine

8. Mitmeaastane finantsraamistik põhineb lihtsustatud ja ühtlustatud struktuuril, et vähendada jäikust ning ametiasutuste ja toetusesaajate halduskoormust. Ühtlasi tuleks mitmeaastases finantsraamistikus leevendada programmide eesmärkide kattumise mõju ning tagada taotlejatele ja toetusesaajatele lihtsustatud juurdepääs rahastamisvõimalustele ja eelarveteabele. Lisaks soovitakse programmide arvu vähendamisega tagada sidusus ja parandada koostoimet.

9. Täitmata kulukohustused (*reste à liquider*) on mitmeaastase programmitöö ja liigendatud assigneeringute vältimatu kõrvalsaadus. Siiski moodustavad mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 lõpuks täitmata kulukohustused eelduste kohaselt [X] miljardit eurot, mis tähendab seda, et maksed praegusest mitmeaastasest finantsraamistikust moodustavad järgmise mitmeaastase finantsraamistiku esimestel aastatel kogumaksetest märkimisväärse summa. Maksete prognoositava taseme ja profiili ning korrapärase edenemise tagamiseks ja ELi eelarve reageerimisvõime suurendamiseks võetakse mitu meetet, nagu näiteks rakendamise lihtsustamine, asjakohaste eelmakse määrade ning maksmise ja kulukohustustest vabastamise normide kehtestamine ning mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 valdkondlike õigusaktide õigeaegne vastuvõtmine.
10. Kui eelarve jagatud täitmise normid või kavad võetakse vastu pärast [30. novembrit 2028], paigutatakse 2028. aastal kasutamata jäänud eraldistele vastavad summad[, v.a eelmaksete kulukohustused,] ümber, jaotades need võrdselt aastate 2029–2032 vahel ja kohandades vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid.
11. Järgides eelarve ühtsuse põhimõtet, lisatakse mitmeaastasesse finantsraamistikku reeglina kõik ELi kuludega seotud eelarvepunktid. Siiski seatakse teatavad rahastamisvahendid nende eripära tõttu väljapoole mitmeaastase finantsraamistiku kulukohustuste ja maksete assigneeringute ülemmäärasid või esitatakse eelarveväliste punktidenä.

Paindlikkus

12. Liit peab suutma reageerida nii sisemistele kui ka välistele erandlikele asjaoludele ja muutuvatele prioriteetidele. Samas tuleb vajadust paindlikkuse järele kaaluda võrreldes pikaajaliste investeeringute prognoositavuse ning eelarvedistsipliini ja ELi kulutuste läbipaistvuse põhimõtetega, pidades silmas, et mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärad on siduvad.
13. Kooskõlas suutlikkusega reageerida muutuvatele vajadustele ja vahendite prioriteetide muutumisele peaks mitmeaastane finantsraamistik hõlbustama võimalikku ümberpaigutamist ja ümberplaneerimist programmide sees ja vahel. Mis tahes võimalik kõrvalekaldumine mitmeaastaste programmide esialgselt rahastamispaketist ei tohi ületada [20%] kogu programmi kestuse jaoks ette nähtud summast. See ei kehti liikmesriikidele eelnevalt eraldatud assigneeringute kohta.

14. Iga rubriigi raames kehtestatakse asjakohased varud. Teatavate programmide raames määratakse kindlaks eraldamata summad ja reservid. Kiiresti muutuv keskkonnas peaks teatavate programmide sisemine paindlikkus hõlmama ka kriisidele, näiteks loodusõnnetustele reageerimise vahendeid, ilma et see kahjustaks nende põhieesmärke.
15. Ühtne varuinstrument hõlmab järgmist:
- i) alates 2029. aastast tehakse finantsraamistiku aasta $n-1$ kulukohustuste assigneeringute ülemmäärade raames allesjäänud varud kättesaadavaks lisaks eelarvemenetluse raames kindlaks määratud finantsraamistiku kulukohustuste assigneeringute ülemmääradele (edaspidi „kulukohustuste koguvaru“);
 - ii) alates 202[9]. aastast võib komisjon tehnilise kohandamise raames korrigeerida aastate [2029–2034] maksete ülemmäära ülespoole summa võrra, mis võrdub sooritatud maksete ja mitmeaastase finantsraamistiku aasta $n-1$ maksete ülemmäära vahega (edaspidi „maksete koguvaru“). Iga ülespoole korrigeerimine kompenseeritakse täielikult aasta $n-1$ maksete ülemmäära vastava vähendamisega. Iga-aastased kohandamised aastatel [203X–2034] ei ületa [X] miljonit eurot võrreldes algse maksete ülemmääraga;
 - iii) ettenägematutele asjaoludele reageerimiseks võib viimase abinõuna teha kättesaadavaks summad lisaks mitmeaastase finantsraamistiku kulukohustuste või maksete assigneeringute ülemmääradele, tingimusel et need tasaarvestatakse täielikult finantsraamistiku jooksva eelarveaasta või tulevaste eelarveaastate ühe või mitme rubriigi varuga või maksete ülemmäära kohase varuga (edaspidi „ettenägematute kulude varu“). Selliselt tasaarvestatud summasid finantsraamistiku kontekstis enam kasutusele ei võeta.

16. Paindlikkusinstrumendist rahastatakse selgelt määratletud ettenägematud kulusid, mida ei saa rahastada ühe või mitme rubriigi ülemmäärade piires. Assigneeringud eraldatakse lisaks mitmeaastase finantsraamistiku kulukohustuste ja maksete assigneeringute ülemmääradele. Paindlikkusinstrumendi jaoks kindlaks määratud iga-aastane summa on [2 000] miljonit eurot. Alates 2029. aastast suurendatakse igal aastal paindlikkusinstrumendi jaoks kättesaadavat kindlaksmääratud iga-aastast summat järgmiselt:

i) [aastal $n-2$ eelarvesse kantud trahvidega samaväärne summa;]

ii) [aastal $n-2$ vabastatud assigneeringutega samaväärne summa.]

Paindlikkusinstrumendi iga-aastase summa ärakasutamata osa võib kasutada kuni aastani $n+2$. See osa iga-aastasest summast, mida ei kasutata ära aastal $n+2$, aegub.

Juhtimine

17. Vajalikku üldise paindlikkuse määra peaks toetama kindel juhtimine ning liikmesriikide ja asjaomaste institutsioonide, eelkõige nõukogu asjakohane kaasamine tegevuste ja prioriteetide kavandamisse ja kohandamisse ning eelarve täitmisse. Sellega tagatakse, et ELi eelarve kõik rahastamisprogrammid on tihedas kooskõlas liidu prioriteetidega.

18. [Iga-aastase eelarvemenetluse kvaliteedi ja tõhususe parandamiseks luuakse uus poliitiline juhtimismehhanism. Komisjon esitab igal aastal hiljemalt detsembri keskpaigaks integreeritud strateegiaaruande, mis põhineb valdkondlikel protsessidel ja aruannetel ning milles kirjeldatakse asjaomaste liidu poliitikavaldkondade võimalikke rahastamisprioriteete, et võtta need iga-aastase eelarvemenetluse aluseks. Kõnealuse aruande eesmärk on juhtida struktureeritud arutelu, mis on eelarvepädevatele institutsioonidele sisendiks enne iga-aastast eelarvemenetlust. Komisjon kajastab oma eelarveprojekti esitamisel selle arutelu tulemusi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt kindlaks määratud prioriteete. Nõukogu aastaelarve üldised strateegilised prioriteetid kajastuvad tema eelarvesuunistes. Kõnealused suunised edastatakse Euroopa Ülemkogule.]

19. Liikmesriigid kaasatakse tihedalt ja õigeaegselt rahastamisprogrammide prioriteetide seadmisel ja tööprogrammide üle otsustamisel asjakohastel foorumitel, sealhulgas vajaduse korral asjakohaste komiteemenetluste kaudu ja säilitades nende osalemise kontrollimenetluses, vältides samal ajal tarbetut halduskoormust. Nõukogu kaasatakse asjakohasel juhul strateegiliste arutelude kaudu. Iga institutsioon tegutseb talle aluslepingutega antud volituste piires. Delegeeritud õigusaktides piiratakse vastavate õigusaktide mitteolemuslike osadega.
20. Mitmeaastase finantsraamistiku valdkondlike programmide kestus tuleks reeglina viia vastavusse mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 ajakavaga.

Mõju ja tulemuslikkus

21. ELi eelarve rolli ELi-üleste poliitikaeesmärkide tõhusal elluviimisel tuleks veelgi suurendada. ELi eelarve jaoks luuakse horisontaalne eelarvekulude jälgimise ja eelarve tulemuslikkuse raamistik, et kajastada ELi rahaliste vahenditega saavutatud tulemusi ja reformide edenemist ning mõõta ELi eelarve mõju, et toetada tulevaste poliitiliste otsuste tegemist. Horisontaalne tulemusraamistik peaks aitama vähendada ka ametiasutuste ja toetusesaajate halduskoormust seoses ELi eelarve täitmisega.
22. Eelarve peaks pakkuma märkimisväärset võimendust ELi rahaliste vahendite mõju suurendamiseks. See hõlmab programmidevahelise kaasrahastamise piisavat taset. Lisaks tuleks kooskõlas üldiste konsolideerimispüüdlustega veelgi ühtlustada rahastamisvahendeid ja eelarvelisi tagatisi, eelkõige Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja instrumendi „Globaalne Euroopa“ rahastamisvahendite kaudu, kasutades seeläbi eelarvet erainvesteeringute kaasamiseks. Tunnistades sellise rahastamisega kaasnevat võimalust, tuleb rahastamisvahenditest, eelarvelistest tagatistest ja finantsabist tulenevaid finantskohustusi siiski tähelepanelikult jälgida.

23. Liidu programmid ja vahendid peaksid õiglasel, sotsiaalselt tasakaalustatud, ausal ja kulutõhusal viisil aitama kaasa Pariisi kokkuleppega võetud pikaajaliste kohustuste täitmisele ning edendama keskkonna ja elurikkuse kaitset. Osana nende prioriteetide saavutamiseks tehtavatest jõupingutustest peaks vähemalt 35% liidu eelarvekuludest, välja arvatud kaitse ja julgeolekuga seotud kulud, toetama kliima- ja keskkonnanäesmärke, tuginedes tõhusale, proportsionaalsele ja läbipaistvale meetodikale. See peaks tagama, et ELi kulud on kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega, olulise kahju ärahoidmise põhimõttega, liidu kliimanäesmärgiga vähendada 2030. aastaks heitkoguseid vähemalt 55% ja eesmärgiga saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalsus, piirates samal ajal ametiasutuste ja toetusesaajate halduskoormust.
24. Selleks et kaitsta ELi eelarve usaldusväärset täitmist ja liidu finantshuve, sisaldab mitmeaastane finantsraamistik tugevaid kaitsemeetmeid, et tagada õigusriigi põhimõtte austamine ja põhiõiguste harta tulemuslik kohaldamine, austades täielikult objektiivsuse, mittediskrimineerimise ja liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtteid, ning seda kohaldatakse õiglaselt, erapooletult ja faktipõhiselt, tagades nõuetekohase menetluse.

Kindel ja tõhus auditi- ja kontrollisüsteem tagab maksete seaduslikkuse ja usaldusväärsuse, vältides kohustuste dubleerimist ja võttes arvesse proportsionaalsuse põhimõtet.

II. RUBRIIK 1 – MAJANDUSLIK, SOTSIAALNE JA TERRITORIAALNE ÜHTEKUULUVUS, PÕLLUMAJANDUS, MAAELU JA MERENDUS, HEAOLU JA JULGEOLEK

25. Käesoleva rubriigi eesmärk on anda ELi lisaväärtust, edendades ühtekuuluvust, ülespoole suunatud lähenemist, majanduskasvu, konkurentsivõimet, vastupanuvõimet ja julgeolekut, toetades investeringuid ja reforme kaasava, kestliku, jõuka, autonoomse ja turvalise Euroopa saavutamiseks. Selle rubriigi kulutuste eesmärk on vähendada majanduslikke, sotsiaalseid ja territoriaalseid erinevusi, suurendada maapiirkondade atraktiivsust ja arengut, toetada vastupanuvõimelist, konkurentsivõimelist ja kestlikku ELi põllumajandus- ja kalandussektorit, hoogustada sinimajandust, investeerida inimestesse, tugevdada liidu kaitsevõimet, tugevdada julgeoleku- ja rändehaldust ning kaitsta liidu välispiire, tagades samal ajal ühtse turu hea toimimine kogu liidus. Sellest rubriigist kaetakse ka taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) tagasimaksud.
26. Põllumajandus ja kalandus on liidu jaoks strateegilised sektorid, mis tagavad ELile ohutu ja kvaliteetse toidu ning millel on oluline roll ülemaailmses toiduga kindlustatuses. ELi eelarvest rahastatava ühise põllumajanduspoliitika põhiprioriteedid on jätkuvalt põllumajandustootjate sissetulekute stabiliseerimine, põllumajandustootjate järgmise põlvkonna ligimeelitamine, toiduga kindlustatuse tagamine liidus ning võrdsete võimalustega majanduslikult ja keskkonnavalaselt kestlikule, sotsiaalselt vastupanuvõimelisele ja turule orienteeritud põllumajandussektorile ülemineku toetamine. Samamoodi jätkatakse ELi eelarvest vastupanuvõimelise ühise kalanduspoliitika rahastamist.
27. Ühtekuuluvuspoliitika nurgakiviks jääb liidu igakülgse harmoonilise arengu edendamine ja erinevuste vähendamine, toetades liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamist. ELi eelarvest jätkatakse investeringute ja struktuuriliste kohanduste rahastamist kõigis piirkonnakategooriates vastavalt nende konkreetsetele probleemidele, pöörates erilist tähelepanu vähem arenenud piirkondadele.

28. Koordineeritud tegevus ELi tasandil tõhusa välispiirikontrolli valdkonnas on väga oluline, et tagada liidus tõhusam rändehaldus ja kõrgel tasemel sisejulgeolek, kaitstes samal ajal isikute ja kaupade vaba liikumist liidus. ELi eelarvest toetatakse jätkuvalt sisejulgeoleku tugevdamist, sealhulgas arenevatest geopoliitilistest väljakutsetest tulenevate julgeolekukriiside taustal, ning ühise rände- ja varjupaigapoliitika ning Euroopa integreeritud piirihalduse ja Euroopa viisapoliitika rakendamist, tugevdamist ja arendamist. Rände välismõõtmeks käsitlemiseks tagatakse koostoime välispoliitikaga.
29. Käesoleva rubriigi kulukohustuste tase ei ületa järgmist taset:

<p>RUBRIIK 1 – MAJANDUSLIK, SOTSIAALNE JA TERRITORIAALNE ÜHTEKUULUVUS, PÕLLUMAJANDUS, MAAELU JA MERENDUS, HEAOLU JA JULGEOLEK</p> <p style="text-align: right;">(miljonit eurot 2025. aasta hindades)</p>						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond

30. Luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond, et aidata kaasa järgmiste poliitikaeesmärkide saavutamisele:
- toetada ühtekuuluvuspoliitika rakendamist, vähendades liidus piirkondlikku tasakaalustamatust ja kõige ebasoodsamate piirkondade mahajäämist, ning edendada Euroopa territoriaalset koostööd, sealhulgas toetada keskkonnaprojekte ja üleeuroopaliste võrkude projekte;
 - toetada ühtekuuluvuspoliitika rakendamist, edendades kvaliteetseid töökohti, koolitust, haridust ja oskusi ning sotsiaalset kaasamist, ning soodustada sotsiaalselt õiglast üleminekut kliimaneutraalsusele;
 - toetada liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamist;
 - toetada liidu ühise kalanduspoliitika rakendamist;
 - kaitsta ja tugevdada põhiõigusi, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet ning kaitsta liidu väärtusi;
 - toetada varjupaiga-, rände-, integratsiooni- ning piirihaldus- ja viisapoliitikaga ning sisejulgeolekuga seotud poliitikameetmete rakendamist.
31. Fondi vahendid eraldatakse peamiselt liikmesriikidele eelnevalt eraldatud rahastamispakettide kaudu ja neid rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames.

32. Majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondi rahastamispakett on kokku [770 366] miljonit eurot ja see jaotatakse järgmiselt:

i) [705 250] miljonit eurot riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadele, millest:

a) vähemalt [195 024] miljonit eurot vähem arenenud piirkondadele;

b) vähemalt [261 013] miljonit eurot ühise põllumajanduspoliitika sissetulekutoetuseks;

c) vähemalt [3 549] miljonit eurot ühise kalanduspoliitika sekkumisteks;

d) vähemalt [30 608] miljonit eurot rände-, piiri- ja viisahalduse ning sisejulgeolekumeetmete jaoks;

ii) [9 045] miljonit eurot Interregi kavale;

iii) [56 071] miljonit eurot ELi rahastule.

Kuni [0,5]% kogusummast eraldatakse komisjoni algatusel antavaks tehniliseks abiks.

33. Liidu sotsiaalsete eesmärkide saavutamiseks eraldatakse vähemalt 14% fondi kogusummast, sealhulgas riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade, arvestamata ühise põllumajanduspoliitika ja ühise kalanduspoliitika sekkumiste miinimumsummasid ning rahastamist kliimameetmete sotsiaalfondist.

34. Maapiirkondadele eraldatakse vähemalt [10]% riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kogusummast, arvestamata ühise põllumajanduspoliitika ja ühise kalanduspoliitika sekkumiste miinimumsummasid ning rahastamist kliimameetmete sotsiaalfondist.

35. Lisaks peaksid riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade andma 43% liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamiseks vajalikust kogusummast, arvestamata meetmeid, mis aitavad kaasa kaitsele ja julgeolekule.

36. Liikmesriigid koostavad riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad, et toetada üldeesmärke ning aidata asjaomase liikmesriigi ja selle piirkondade konkreetseid probleeme ja vajadusi arvesse võttes kaasa fondi kuue erieesmärgi ja iga alateema asjakohaste erieesmärkide saavutamisele. Kavades sätestatakse reformid ja investeeringud ning muud sekkumised, millega käsitletakse tõhusalt kõiki või suurt osa Euroopa poolaasta raames esitatud asjakohastest riigipõhistest soovitudest, õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes esitatud soovitudest, ÜPP soovitudest riigile, Euroopa digikümneni soovitudest, riiklikes energia- ja kliimakavades esitatud soovitudest ning siseasjade valdkonna asjakohastes dokumentides ja strateegiates esitatud soovitudest. Kava hindamisel võetakse arvesse ka asjaomase liikmesriigi eraldatud rahalisi vahendeid, riigipõhiste probleemide ulatust ja mastaapi, proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid ning seda, kas asjakohaseid riigipõhiseid soovitud on käsitletud muudes ELi tasandil vastu võetud riiklikes kavades või dokumentides.
37. Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad koostatakse ja neid rakendatakse kooskõlas partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtetega, sealhulgas koostöös piirkondlike ja kohalike omavalitsustega, ning kooskõlas liikmesriikide institutsioonilise, õigus- ja finantsraamistikuga. Selleks peab kava ülesehitus kajastama koostööd piirkondlike ja muude avaliku sektori asutustega.

38. Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad jagatakse peatükkideks. Liikmesriigid võivad kavadesse lisada riiklikke, valdkondlikke ning piirkondlikke ja territoriaalseid peatükke, tagades mitmete sidusrühmade kaasamise. Liikmesriik võib lisada mitu piirkondlikku ja territoriaalset peatükki. Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad võivad sisaldada peatükki ühise põllumajanduspoliitika kohta, et võtta arvesse ÜPP eripära.
39. Liikmesriigid tagavad oma programmitöös asjakohased investeeringud ühtekuuluvuspoliitika meetmetesse kõigis piirkonnakategooriates, võttes arvesse investeeringute praegust taset. Kui üleminekupiirkondadele ja enam arenenud piirkondadele eraldatav summa on väiksem kui [25]% investeeringute praegusest tasemest, esitavad liikmesriigid objektiivsetel kriteeriumidel põhineva põhjenduse.
40. Komisjon hindab kavasid nelja kuu jooksul alates nende esitamisest ja nõukogu kiidab need heaks. Komisjon hindab kavade muudatusi kolme kuu jooksul pärast muudetud kava esitamist ja nõukogu kiidab need heaks. Komisjon võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel teha liikmesriigile ettepaneku muuta olemasolevaid meetmeid või kehtestada uusi meetmeid.
41. Liikmesriigid võivad luua piirkondlikul tasandil korraldusasutusi, tagades piirkondlike ametiasutuste otsese kaasamise kavade haldamisse ja rakendamisse. Piirkondlikud korraldusasutused võivad suhelda otse komisjoniga. Kui liikmesriik nimetab rohkem kui ühe korraldusasutuse, määrab ta koordineeriva üksuse, et tagada kava ühtne rakendamine. Järjepidevuse ja kulutõhususe tagamiseks peaksid liikmesriigid võimalikult suures ulatuses tuginema olemasolevatele juhtimisstruktuuridele ja institutsioonidele.

42. Väljamaksete tegemine põhineb asjakohaste vahe-eesmärkide ja sihtide täitmisel või asjakohaste väljundite saavutamisel. Auditeerimisel kohaldatakse ühekordse audiitorkontrolli põhimõtet.
43. Paindlikkussumma, mis vastab [25]%-le riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade alusel liikmesriikidele eraldatud summast, tehakse programmitöökättesaadavaks järgmiselt:
- i) 5% kiireloomuliste ja konkreetsete vajaduste rahuldamiseks kriisiolukorrale reageerimisel enne vahehindamist. Ülejäänud summa kavandatakse vahehindamise käigus vastavalt muutuvatele vajadustele;
 - ii) [15]% pärast vahehindamist, et võtta arvesse muutuvaid vajadusi;
 - iii) 5% kiireloomuliste ja konkreetsete vajaduste rahuldamiseks kriisiolukorrale reageerimisel pärast vahehindamist 2031. aastal. Ülejäänud summa on kava raames programmitöökättesaadav pärast 2033. aasta juunit.

Paindlikkussumma puhul ei võeta arvesse Interregi ja sihtotstarbeliste põllumajanduse toetusmeetmete jaoks ette nähtud rahalist toetust.

44. Liikmesriigid võivad alates 1. jaanuarist 2028 kasutada kuni [2/3] vahehindamiseks kättesaadavast summast ÜPP sekkumiste või maapiirkondadele suunatud meetmete rahastamiseks.

45. Kriisi korral võivad liikmesriigid taotleda oma riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade muutmist, et kriisile reageerida. Oma muutmistaotluses peaksid liikmesriigid tegema võimaluse korral kindlaks oma riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade kohased ümberplaneerimise vajadused, et tegeleda kriisi mõjuga olemasolevatele meetmetele.

Loodusõnnetuste ja tervisekriiside puhul, mis ületavad ELi solidaarsusmeetmete künniseid, võivad liikmesriigid taotleda toetust ka ELi solidaarsusmeetmetest ELi rahastu raames, sõltuvalt rahaliste vahendite kättesaadavusest. Kõiki ELi rahastust saadud summasid tuleks täiendada vähemalt samaväärse summaga riikliku ja piirkondliku partnerluse kava kriisi jaoks ette nähtud paindlikkussummast, sõltuvalt rahaliste vahendite kättesaadavusest.

Loodusõnnetuste ja tervisekriiside jaoks, mis jäävad allapoole ELi solidaarsusmeetmete künniseid, ning kõigi muude kriiside jaoks, sealhulgas kriisitoetused põllumajandustootjatele ja kriisid siseasjade valdkonnas, võivad liikmesriigid kavandada oma paindlikkussumma kriisi mõjuga tegelemiseks. Põllumajandusturgude stabiliseerimiseks antakse rahalist toetust ELi rahastu ühtse turvavõrgu meetmest. Siseasjade valdkonna kriiside korral võivad liikmesriigid saada rahalist toetust ka ELi rahastu siseasjade meetmest.

Liikmesriigid esitavad kava muutmiseks ainult ühe taotluse, milles võetakse kokku rahastamisvajadused kõigist allikatest, sealhulgas uute probleemide ja prioriteetide jaoks ette nähtud reserv, sõltuvalt rahaliste vahendite kättesaadavusest, ning komisjon võtab selle muutmistaotlusega seoses vastu ühe rahastamisotsuse.

46. [Kui fond võetakse vastu pärast [1. jaanuari 2028], tuleks võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada põllumajandustootjatele sissetulekutoetus 2028. aastaks.]

Kliimameetmete sotsiaalfond

47. Kliimameetmete sotsiaalfondi raames koostatavad kliimameetmete sotsiaalkavad [integreeritakse] VÕI [võidakse integreerida] alates 2028. aastast riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadesse eraldi peatükkidena. [Liikmesriigid võivad paigutada oma 2026. ja 2027. aasta kliimameetmete sotsiaalfondi eraldistest summasid ümber oma riikliku ja piirkondliku partnerluse kavasse.]

[Euroopa katalüsaator

48. Liikmesriikidele tehakse kättesaadavaks [134 000] miljonit eurot laenutoetust, mida rakendatakse osana nende riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadest. Laenutoetuse taotlus seotakse täiendavate reformide, investeeringute ja muude sekkumistega. Laenutoetuse taotlus esitatakse [31. jaanuariks 2028].
49. Laenutoetust jagatakse võrdse kohtlemise, solidaarsuse, proportsionaalsuse ja läbipaistvuse põhimõtete alusel. Kolmele suurimale toetusesaajale antava laenutoetuse osakaal ei ole suurem kui [60]% toetuse jaoks kättesaadavast kogusummast.]

ELi rahastu

50. Luuakse ELi rahastu, et suurendada paindlikkust ja võimaldada ELi eelarvel tõhusamalt reageerida ettenägematutele kriisidele ning rahastada sekkumisi, mis täiendavad ja tugevdavad riikliku ja piirkondliku partnerluse kavasid. ELi rahastu, mida rakendatakse eelarve jagatud, otsese või kaudse täitmise raames, koosneb järgmisest:
- i) [49 680] miljonit eurot liidu meetmetele, sealhulgas ühtsele turvavõrgule, millega reageeritakse turuhäiretele ning stabiliseeritakse põllumajandusturget [ja loodusõnnetuste mõju põllumajandustootjatele ja kaluritele]; rände, piirihalduse ja sisejulgeolekuga seotud meetmetele; keskkonna-, looduse- ja kliimameetmetele; loodusõnnetuste korral võetavatele solidaarsusmeetmetele ja muudele liidu meetmetele. Vähemalt [14 928] miljonit eurot eraldatakse solidaarsusmeetmetele, [5 598] miljonit eurot ühtsele turvavõrgule, [18 762] miljonit eurot siseasjade valdkonna meetmetele;
 - ii) [6 391] miljonit eurot [tekkivate probleemide ja prioriteetide] või [kriisi]reservile.

51. Ühtse turvavõrgu, loodusõnnetuste korral võetavate solidaarsusmeetmete ja reserviga seotud kasutamata vahendid kantakse üle järgnevasse aastasse ja neid võib kasutada kuni 2034. aastani.

Eelarvelised kulukohustused

52. Iga riikliku ja piirkondliku partnerluse kava eelarvelised kulukohustused (jooksevhindades) täidetakse aastaste osamaksetena järgmiselt:
- i) [15,8]% aastal 2028
 - ii) [15,5]% aastal 2029
 - iii) [15,1]% aastal 2030
 - iv) [14,8]% aastal 2031
 - v) [14,4]% aastal 2032
 - vi) [12,8]% aastal 2033
 - vii) [11,7]% aastal 2034

Piirkonnakategooriad

53. Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade raames liigitatakse NUTS 2 tasandi piirkonnad iga piirkonna ostujõu standardite alusel, mis on arvutatud liidu 2021.–2023. aasta andmete põhjal järgmiselt:
- i) vähem arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on alla 75% 27-liikmelise ELi keskmisest SKPst elaniku kohta;
 - ii) üleminekupiirkonnad, mille SKP elaniku kohta on vahemikus 75% kuni 100% 27-liikmelise ELi keskmisest SKPst elaniku kohta;
 - iii) enam arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on üle 100% 27-liikmelise ELi keskmisest SKPst elaniku kohta.

Ühise põllumajanduspoliitika raames antav toetus

54. Liidu eelarvest jätkatakse sissetulekutoetuse andmist põllumajandustootjatele ning kestlikule põllumajandusele ja toidutootmisele osana ühisest põllumajanduspoliitikast, täites aluslepingutes sätestatud eesmärged, sealhulgas võimaldades rahuldava elatustaseme põllumajanduses hõivatud rahvastikuosale.
55. Selleks et säilitada Euroopa põllumajandussektori jaoks ühise põllumajanduspoliitika silmapaistev staatus, kehtestatakse ÜPP määrusega teatavad ühist põllumajanduspoliitikat käsitlevad sätted. ÜPP määrusega tagatakse riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade abil tugev ja integreeritud ühine põllumajanduspoliitika.
56. Kavandatav keskmine hektari kohta makstav pindalapõhine sissetulekutoetus ühise põllumajanduspoliitika sekkumiste puhul jääb igas liikmesriigis jooksevhindades [130] euro ja [240] euro vahele.
57. [Iga-aastase pindalapõhise sissetulekutoetuse kogusummat vähendatakse järk-järgult järgmiselt:
- i) pindalapõhise sissetulekutoetuse puhul, mis jääb vahemikku [20 000] – [50 000] eurot, vähendatakse aastas antavat sissetulekutoetust [25]%;
 - ii) pindalapõhise sissetulekutoetuse puhul, mis jääb vahemikku [50 000] – [75 000] eurot, vähendatakse aastas antavat sissetulekutoetust [50]%;
 - iii) pindalapõhise sissetulekutoetuse puhul, mis on suurem kui [75 000] eurot, vähendatakse aastas antavat sissetulekutoetust [75]%).

58. Suurtele toetusesaajatele pindalapõhise aastas antava sissetulekutoetuse [vabatahtlikuks] ülemmääraks kehtestatakse [100 000] eurot.
59. Toetuste järkjärgulisest vähendamisest ja piiramisest tulenev summa jääb osaks ühise põllumajanduspoliitika sissetulekutoetuse jaoks kättesaadavast summast.

Horisontaalsed tingimused

60. Kehtestatakse horisontaalsed tingimused, et tagada õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste harta järgimine, austades täielikult objektiivsuse, mittediskrimineerimise ja liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtteid. Liikmesriigid kehtestavad ja säilitavad tõhusad mehhanismid, et tagada nende kavadega toetatavate meetmete vastavus Euroopa Liidu põhiõiguste harta asjakohastele sätetele ja õigusriigi põhimõtete austamine kogu fondi rakendamise ajal. Nõukogu kaasatakse vajaduse korral horisontaalsete tingimuste rakendamisse.

Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadele vahendite eraldamise meetoodika

61. Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade raames liikmesriikidele eraldatavad rahalised vahendid määratakse kindlaks, kasutades üldist ja siseküsimuste põhist jaotamispõhimõtet, millele lisatakse asjaomaseks perioodiks eraldatud kliimameetmete sotsiaalfondi vahendid. Liikmesriigid võivad oma esialgse kava esitamise ajal või koos mis tahes muutmistaotlusega vabatahtlikult taotleda, et kuni [5]% summadest, mis on kindlaks määratud siseküsimuste põhise jaotamispõhimõtte alusel, jaotataks meetmetele ümber üldise jaotamispõhimõtte alusel, välja arvatud ÜPP ja ühise kalanduspoliitika (ÜKP) sihtotstarbelised summad.

62. Üldine jaotamispõhimõte määratakse iga liikmesriigi puhul kindlaks järgmiselt:
- i) liikmesriigi keskmine osakaal kogu ELi elanikkonnast (2024) ja liikmesriigi osakaal maapiirkondades vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevast kogu ELi elanikkonnast (2024);
 - ii) keskmine korrutatakse iga liikmesriigi suhtelise kogurahvatulu pöördväärtuse ruuduga elaniku kohta, võrrelduna ostujõu standardites mõõdetud (2023) ELi keskmisega, pärast järgmiste kohanduste tegemist:
 - a) kõigi NUTS 3 piirkondade kohta, mille SKP elaniku kohta mõõdetuna ostujõu standardites (2021–2023) on alla 75% ELi keskmisest arvutatakse piirkondlik jõukuse vahe. Piirkondade suhtelise SKP elaniku kohta ja ELi keskmisest võetud 75% vahe liidetakse piirkonna rahvaarvuga (2022) ja jagatakse liikmesriigi kogurahvastikuga (2022);
 - b) põllumajandusliku jõukuse vahe arvutamisel arvestatakse erinevust potentsiaalselt toetuskõlbliku hektari kohta (2027. aasta tasemel) makstavate otsetoetuste (2022) ja 90% ELi keskmisest võetud vahel iga liikmesriigi kohta. See korrutatakse liikmesriigi potentsiaalselt toetuskõlblike hektaritega (2022) ja väljendatakse suhestatuna liikmesriigile 2027. aasta tasemel makstavate otsetoetustega.

Eespool määratletud algne jaotamispõhimõte normaliseeritakse 100%-le. 100%-le normaliseeritud ülempiiri ja turvavõrku kohaldatakse iteratiivselt, kuni ühegi liikmesriigi jaotusosa ei ole väiksem kui 80% ega suurem kui 105% jaotusosast, mis on talle 2021.–2027. aastal määratud asjaomaste eelnevate eraldiste vahenditest eelarve jagatud täitmise raames. Lisaks esialgsele jaotamispõhimõttele tehakse liikmesriikidele, kes saavad 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames toetust Ühtekuuluvusfondist, kättesaadavaks veel 5 203 miljonit eurot, mis jaotatakse vastavalt sellele, kui palju jääb neil suhteliselt puudu, et saavutada 94% nende 2021.–2027. aasta eraldistest, nähes ette ülempiiri 1 500 miljonit eurot liikmesriigi kohta. See lisasumma eraldatakse meetmete rahastamiseks väljaspool ÜPP ja ÜKP sihtotstarbelisi summasid.

63. Siseküsimuste põhine jaotamispõhimõte määratakse kindlaks järgmiselt:
- i) 45% piirihaldusele, millest 90% vastab liikmesriigi osakaalule kogu ELi merepiirist ja ELi välismaismaapiiridest Mandri-Euroopa naaberriikidega, mis ei ole ELi, Schengeni ega EFTA riigid, ning 10% liikmesriigi osakaalule ELi ühtse lühiajalise viisa taotluste koguarvust (2024). Liikmesriikidel, kellel on otsene välispiir Venemaa või Valgevenega, on nende välispiiride alla kuuluvate konkreetsete piiride puhul koefitsient 1,25;
 - ii) 35% rändele, integratsioonile ja varjupaigale, võttes aluseks järgmise: liikmesriigi keskmine osakaal kõigist varjupaigataotlejatest ELis (2022–2024), liikmesriigi osakaal varjupaigataotluste kohta esimeses astmes tehtud positiivsete otsuste koguarvust ELis (2022–2024), liikmesriigi osakaal kolmandatest riikidest pärit ajutise kaitse saanute koguarvust ELis (2022–2024) ja liikmesriigi osakaal lahkumiskorraldusega tagasi saadetud kolmandate riikide kodanike koguarvust (2022–2024);
 - iii) 20% sisejulgeolekule, koos järgmiste normaliseerimistega: 40% –liikmesriigi osakaal ELi rahvastikus (2024); 45% –liikmesriigi kogurahvatulu pöördväärtus elaniku kohta mõõdetuna ostujõu standardites (2023) ja võrrelduna ELi keskmisega ning 15% – liikmesriigi osakaal ELi pindalas.
64. Leedu integreeritud piirihalduse ja ühise viisapoliitika kava raames eraldatakse transiidi eriskeemi jaoks kuni [400] miljonit eurot.

65. Liikmesriigid eraldavad vähem arenenud piirkondadele miinimumsumma, mis määratakse kindlaks, korrutades vähem arenenud piirkondade elanike arvu (2021–2023) väljendatuna osakaaluna liikmesriigi kogurahvastikust (2021–2023) riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadele eelnevalt eraldatud rahastamispaketiga, jättes välja ühise põllumajanduspoliitika ja ühise kalanduspoliitika sekkumiste miinimumsummad.

Tegurit 1,16 kohaldatakse juhul, kui liikmesriigi kogurahvatulu elaniku kohta, mõõdetuna ostujõu standardites (2021–2023), on alla 75% ELi keskmisest.

Kõigi liikmesriikide puhul kohaldatakse vähem arenenud piirkondade suhtes ülempiiri ja turvavõrku, vähem arenenud piirkondadele eraldatav summa ei ole väiksem kui 90% või suurem kui 112,5% vähem arenenud piirkondade jaoks 2021.–2027. aastal vastu võetud viimastest eraldistest (juuni 2025).

66. Ühise põllumajanduspoliitika sekkumiste miinimumsummad liikmesriigi kohta põhinevad ühise põllumajanduspoliitika 2027. aasta eraldistel. Ühise kalanduspoliitika sekkumiste miinimumsummad põhinevad Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021.–2027. aasta eraldistel.

Interregi vahendite eraldamise metoodika

67. Interregi puhul määratakse liikmesriikidele eraldatav summa kindlaks järgmiselt:
- i) 45,8% ulatuses võetakse aluseks kogurahvastik kõikidel NUTS 3. tasandi piirialadel ja teistes NUTS 3. tasandi piirkondades, kus vähemalt pool elanikkonnast elab kuni [25] km kaugusel piirist (2021);
 - ii) 30,5% ulatuses võetakse aluseks piirist kuni [25] km kaugusel elav elanikkond (2021);
 - iii) 20% ulatuses võetakse aluseks kogurahvastik (2022–2024);
 - iv) 3,7% ulatuses võetakse aluseks äärepoolseimate piirkondade elanikkond (2022–2024).

68. Piiriülese koostöö osakaal vastab kriteeriumide a ja b kaalude summale. Riikidevahelise koostöö osakaal vastab kriteeriumi c kaalule. Äärepoolseimate piirkondade koostöö osakaal vastab kriteeriumi d kaalule.

Eelmaksed ja kaasrahastamine

69. Komisjon teeb eelmakseid riikliku ja piirkondliku partnerluse kavadele eraldatud toetuse alusel. Eelmaksed tehakse järgmiselt:

- i) 2028: [4]%, [makstakse ainult juhul, kui nõukogu võtab rakendusotsused vastu 30. novembriks 2028] VÕI [Kui nõukogu ei võta rakendusotsuseid vastu 30. novembriks 2028, lisatakse eelmaksed 2029. ja 2030. aasta summale.];
- ii) 2029: [3]%
- iii) 2030: [3]%

Äärepoolseimate piirkondade ja Interregi puhul tehakse eelmaksed järgmiselt:

- iv) 2028: [4]%
- v) 2029: [4]%
- vi) 2030: [4]%

[või täies ulatuses Interregi kava peatüki heakskiitmise aastal.]

70. Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavade liidupoolse kaasrahastamise määr ei ole suurem kui:

- i) [85]% vähem arenenud piirkondade ja äärepoolseimate piirkondade puhul;
- ii) [60]% üleminekupiirkondade puhul;
- iii) [40]% enam arenenud piirkondade puhul.

Kui ei ole võimalik kindlaks määrata konkreetsetes piirkonnakategoorias rakendamise osakaalu, kasutatakse liidu kaasrahastamise määra arvutamisel piirkondade suhtes kohaldatavate osalusmäärade elanikkonnaga kaalutud keskmist.

[Liikmesriigid, mis koosnevad ühest piirkonnast, mille kategooria on 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga võrreldes muutunud tulenevalt üleminekust enam arenenud piirkonnaks, võivad otsustada kohaldada liidu kaasrahastamise määra 60%.]

71. Liidu kaasrahastamise määr Interregi puhul ei ole suurem kui [80]%. Äärepoolseimate piirkondade ja välispiiridel tehtava piiriülese koostöö puhul ei ole kaasrahastamise määr suurem kui [85]%.]

72. Ühise põllumajanduspoliitikaga seotud sekkumiste puhul ei ole liidu kaasrahastamise määr suurem kui:
- i) [100]% järgmiste meetmete puhul: järk-järgult vähenev pindalapõhine sissetulekutoetus, tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetus, puuvilla eritoetus ja väikepõllumajandustootjate toetus. Neid sekkumisi ei saa rahastada väljaspool ühise põllumajanduspoliitika miinimumsummat;
 - ii) [100]% äärepoolseimates piirkondades kohalike põllumajandustoodete toetamiseks rakendatava tarnimise erikorra ja meetmete puhul, mida asjaomane liikmesriik rahastab oma üldisest jaotuspõhimõttest tulenevast rahaeraldiseist;
 - iii) [85]% muude sekkumiste puhul äärepoolseimates piirkondades;
 - iv) [70]% muude põllumajandusmeetmete puhul;
 - v) [70]% ELi koolikava sekkumiste puhul;
 - vi) [70]% turu ühise korraldusega hõlmatud sektorite puhul.

Programmiga LEADER seotud ühise põllumajanduspoliitika sekkumiste, teadmiste jagamise toetuse, territoriaalse ja kohaliku koostöö puhul ning sekkumiste puhul äärepoolseimates piirkondades ja Egeuse mere väikesaartel ning samuti minimaalse sihtotstarbelise põllumajandustoetuse välise rahastamise suhtes kohaldatakse eespool sätestatud standardseid liidu kaasrahastamise määrasid.

Ühise põllumajanduspoliitika sekkumiste puhul on maksimaalne toetusmäär järgmine:

- i) [75]% põllumajandustootjate ja metsavaldajate investeeringute puhul, välja arvatud noortele põllumajandustootjatele suunatud investeeringud, mille puhul see on [85]%, ja mittetootlikud keskkonnahoidlikud investeeringud, mille puhul see on [100]%;
 - ii) [75]% sektoripõhiste sekkumiste puhul koos liikmesriikide võimalusega suurendada seda kuni [95]%ni sekkumiste puhul, mis on seotud põlvkondade vahetuse, teadusuuringute ja innovatsiooni, riskijuhtimise või keskkonna ja kliimaga, ning tootjaorganisatsioonide puhul, kes rakendavad rakenduskavasid esimest korda; kuni [100%] sekkumiste puhul, millega hüvitatakse tootjatele saamata jäänud tulu, või sekkumiste puhul, mis on seotud turult kõrvaldamisega tasuta jagamiseks, mis ei ületa 5% tootjaorganisatsiooni turustatud toodangu mahust;
 - iii) [70%] riskijuhtimisvahendite puhul.
73. Ühise kalanduspoliitika sekkumiste puhul on maksimaalne toetusmäär kuni 100% ning konkreetsete sekkumiskategooriate puhul on võimalikud diferentseeritud määrad.
74. Ühise kalanduspoliitika kohaste sekkumiste puhul on liidu kaasrahastamise määr lisakulude hüvitamiseks äärepoolseimates piirkondades [100%].

75. Siseküsimuste valdkonna sekkumiste puhul, mis on seotud ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise, rahvusvahelise kaitse taotlejate üleandmise, ETIASe tulust kaetavate tegevuskulude ja transiidi eriskeemiga seotud kulude ning iga-aastasest solidaarsusreservist antava rahalise toetusega, on liidu kaasrahastamise määr [100]%. Muude siseküsimuste valdkonna sekkumiste puhul ei ole liidu kaasrahastamise lähtetase kõrgem kui [75]%

Kulukohustuste vabastamise reeglid

76. Kui mõned ÜPP sekkumised välja arvata, vabastab komisjon automaatselt kõik riikliku ja piirkondliku partnerluse kava ja Interregi kava peatükiga seotud eelarveliste kulukohustuste osad, mida ei ole kasutatud eelmakseteks või mille kohta ei ole esitatud maksetaotlust eelarveliste kulukohustuste aastale järgneva [aasta] 31. detsembriks.
77. [Eelarvepädevad institutsioonid võivad teha harta ja õigusriigi põhimõtte horisontaalsete tingimuste täitmata jätmise tõttu ühe aasta jooksul vabastatud kulukohustused uuesti kättesaadavaks kasutamiseks muude liidu vahendite või programmide raames, mida rakendatakse otsese või kaudse täitmise raames, eelkõige Euroopa demokraatia, kodanikuühiskonna, liidu väärtuste või korrupsioonivastase võitluse toetamiseks.]

Toetus Küprose türgi kogukonnale

78. Käesolevast rubriigist rahastatakse ka toetust Küprose türgi kogukonnale. Sellele programmile eraldatav soovituslik rahastamispakett on [389] miljonit eurot.

Programmi PEACE PLUS toetamine

79. Programmile PEACE PLUS eraldatakse kokku [X] miljonit eurot rahu ja leppimise ning põhja-lõunasuunalise piiriülese koostöö jätkamise toetamiseks.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ tagasimaksed

80. Sellest rubriigist rahastatakse nende vahendite tagasimaksmist, mis on laenatud kapitaliturgudelt COVID-19 kriisi tagajärgedega tegelemiseks (taasterahastu „NextGenerationEU“) ja mis hõlmavad põhisumma makseid, intressimakseid ja nendega seotud kulusid. Tagasimaksmine algab 2028. aastal, et tagada kohustuste pidev ja prognoositav vähenemine kuni 31. detsembrini 2058. 2028.–2034. aasta kogusumma on [149 296] miljonit eurot, mida kasutatakse üksnes tagasimaksete, intressimaksete ja nendega seotud kulude katmiseks. Ülekulud või kokkuhoid intressimaksetelt ja nendega seotud kuludelt vähendavad või suurendavad vastavalt põhisumma makseid, tagades taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamiseks kindlaksmääratud iga-aastase summa.

Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet

81. Selleks et toetada jagatud vastutust välispiiride kindlustamisel, kaitstes samal ajal isikute vaba liikumist liidus, täiendatakse siseküsimustega seotud meetmeid tugevdatud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) elluviidavate meetmetega, millele eraldatakse [8 576] miljonit eurot.

III. RUBRIIK 2 – KONKURENTSIVÕIME, HEAOLU JA JULGEOLEK

82. Konkurentsivõime, heaolu ja julgeoleku valdkonnas annavad ELi meetmed kõigile liikmesriikidele liidus märkimisväärset lisaväärtust. Selle rubriigi algatused peaksid aitama tugevdada Euroopa konkurentsivõimet tehnoloogia valdkonnas ja strateegilistes sektorites alates teaduskoostööst kuni innovatsiooni, tööstusliku ja taristu kasutuselevõtu ja tootmise laiendamiseni, toetades projekte ja ettevõtteid, sealhulgas VKEsid, ning kaasates erainvesteeringuid, institutsioonilisi ja riiklikke investeeringuid. Lisaks on sellest rubriigist abi elanikkonnakaitse ning tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise, oskuste, hariduse, solidaarsuse, kultuuri, meedia, demokraatia ja Euroopa väärtuste valdkonna rahastamise ning ühtse turu toimimise toetamise valdkonnas.
83. Käesoleva rubriigi kulukohustuste tase ei ületa järgmist taset:

RUBRIIK 2 – KONKURENTSIVÕIME, HEAOLU JA JULGEOLEK						
(miljonit eurot 2025. aasta hindades)						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

Euroopa Konkurentsivõime Fond

84. Selleks et tugevdada Euroopa konkurentsivõimet tervikuna, eelkõige strateegilistes sektorites ja tehnoloogiates kogu investeerimistsükli jooksul, tuginedes avatud, konkurentsipõhiste ja õiglastele väljavalimismenetlustele luuakse Euroopa Konkurentsivõime Fond. Võttes kohustuse saavutada tipp-tase, tagab Euroopa Konkurentsivõime Fond võrdsed võimalused juurdepääsuks rahastamisele, ettevõtluse arengu edendamiseks, koostöö tugevdamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks, et vallandada innovatsioonipotentsiaal kogu ELis. Erilist tähelepanu pööratakse VKEdele ja väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele kõigis liikmesriikides.

85. Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamise soovituslik rahastamispakett ajavahemikul 2028–2034 on [198 959] miljonit eurot. Rahastamispakett jaotatakse soovituslikult järgmiselt:
- i) [9 749] miljonit eurot üldeesmärkide jaoks;
 - ii) [22 256] miljonit eurot puhtale energiale üleminekule ja tööstuse süsinikuheite vähendamisele;
 - iii) [17 235] miljonit eurot tervishoiule, biotehnoloogiale, põllumajandusele ja biomajandusele;
 - iv) [43 604] miljonit eurot digitaalsele juhtpositsioonile;
 - v) [106 115] miljonit eurot kerksusele ning julgeolekule, kaitsetööstusele ja kosmosele.
86. Koos pakuvad Euroopa Konkurentsivõime Fond, programm „Euroopa horisont“ ja innovatsioonifond sidusat toetust liidu konkurentsivõimele kogu investeerimistsükli jooksul. Euroopa Konkurentsivõime Fondist võib toetada üleeuroopalist huvi pakkuvaid tähtsaid projekte, mille tingimuseks on riiklik kaasrahastamine[ja üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide tulemustel põhinevad jätkuprojektid, mille tingimuseks on märkimisväärsed erainvesteeringud].
87. Euroopa Konkurentsivõime Fondi instrument InvestEU on liidu sisepoliitika horisontaalne rakendusvahend, mille eesmärk on eelarveliste tagatiste ja rahastamisvahendite abil turutõrgete kõrvaldamine ja mitteoptimaalsete investeerimisolukordade lahendamine. Partnerid rakendavad seda instrumenti avatud struktuuris, tuginedes kõigi rakenduspartnerite, sealhulgas riiklike tugipankade eksperditeadmistele, tunnustades samas Euroopa Investeerimispannga (EIP) grupi erilist rolli, kusjuures vähemalt [50]% ELi osa raames antavast minimaalsest ELi tagatisest antakse EIP grupile ja vähemalt [25]% muudele rakenduspartneritele. Sellest instrumendist võib anda toetust ka muude liidu programmide kaudu kooskõlas nendes programmides sätestatud eesmärkidega. Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi ELi osa raames antava eelarvelise tagatise maksimumsumma on [70 000] miljonit eurot (jooksevhindades). Euroopa Konkurentsivõime Fondist Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kaudu antava liidu toetuse miinimumsumma on [17 000] miljonit eurot (jooksevhindades). Poliitikaharude toetused, mida kasutatakse Euroopa Konkurentsivõime Fondist Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi kaudu antava liidu toetuse miinimumsumma suurendamiseks, moodustavad vähemalt 5% nende kombineeritud eraldistest.

88. Alates 1. jaanuarist 2028 kasutatakse i) Euroopa Konkurentsivõime Fondi määruse alusel rahastatavatest rahastamisvahenditest ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU eelkäijatelt saadud tulusid, tagasimakseid ja sissenõutud summasid ning ii) sisepoliitikas kuni 2027. aasta lõpuni kehtestatud eelarveliste tagatiste ülejääke liidu toetuse andmiseks Euroopa Konkurentsivõime Fondi InvestEU instrumendi raames.
89. On oluline, et Euroopa rahastamine aitaks toetada liidus välja töötatud strateegiliste tehnoloogiate kasutuselevõttu. Selles osas võib väljavalimismenetlustes sätestada rahastamiskõlblikkuse tingimused, et tagada liidu konkurentsivõime, sealhulgas liidu majandushuvide ja autonoomia kaitse, kui see on vajalik ja asjakohane, selliste soodustingimuste kaudu nagu piirangud või stiimulid liidu üksustele, piirates samal ajal ühtse turu moonutusi.
90. [Euroopa pädevusraamistik hõlmab erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võimalust kiirendada toetuse andmist ülekaalukat avalikku huvi pakkuvatele või ajakriitilistele projektidele, mida muidu ei saaks tõhusalt rakendada tavapäraste normide alusel ja mille suhtes kohaldatakse väljavalimismenetluse või toetatavate tegevuste rakendamise ajal teatavaid täiendusi, erisusi ja erandeid kohaldatavast õigusest.]

Euroopa Konkurentsivõime Fond toetab tugevat Euroopa kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi, et tagada liidu suutlikkus reageerida tekkivatele julgeolekuprobleemidele[, sealhulgas toetada Ukraina kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi].

Programm „Euroopa horisont“

91. Programm „Euroopa horisont“ on Euroopa Konkurentsivõime Fondiga tihedalt seotud ja seab liidu majandus- ja investeerimisstrateegia keskmesse teadustegevuse ja innovatsiooni. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni toetamine programmi „Euroopa horisont“ kõigis sammastes põhineb tipptasemel. Samal ajal tuleb jätkuvalt tegeleda osalemis- ja innovatsioonilõhega. Selleks suurendatakse programmiga „Euroopa horisont“, juhindudes tipptaseme põhimõttest, teadus- ja innovatsioonisuutlikkust osaluse laiendamise meetmega liitunud riikidele ja üleminekuriikidele IV samba (Euroopa teadusruum) kaudu.

92. Alates 2030. aastast piirduvad suutlikkuse suurendamise meetmed nende osaluse laiendamise meetmega liitunud riikidega ja üleminekuriikidega, kes on viimasel teadaoleval aastal suurendanud oma nominaalseid kulutusi teadus- ja arendustegevusse tehtavatele avaliku sektori investeeringutele, selhulgas julgeoleku ja kaitse valdkonnas, võrreldes eelnenud aastaga.
93. Üleminekuriikidel on juurdepääs ka IV samba suutlikkuse suurendamise meetmetele, mille puhul kohaldatakse osaluse laiendamise meetmega liitunud riikidest erinevat korda, näiteks madalamaid ELi rahastamismäärasid.
94. Programmi „Euroopa horisont“ rahastamispaketi soovituslik kogumaht ajavahemikul 2028–2034 on [148 579] miljonit eurot, mis jaotub järgmiselt:
- i) [37 420] miljonit eurot tiptasemel teadusele;
 - ii) [64 145] miljonit eurot konkurentsivõimele ja ühiskonnale;
 - iii) [32 929] miljonit eurot innovatsioonile;
 - iv) [13 807] miljonit eurot Euroopa teadusruumile; sellest [4 573] miljonit eurot osaluse laiendamisele.

Euroopa ühendamise rahastu

95. Euroopa ühendamise rahastu eesmärk on kiirendada investeerimist üleeuroopalistesse transpordi- ja energiavõrkudesse, võimendada rahastuse saamist nii avalikust kui ka erasektorist ning hõlbustada piiriülest koostööd taastuvenergia valdkonnas.
96. Euroopa ühendamise rahastu rakendamise soovituslik rahastamispakett ajavahemikul 2028–2034 on [69 309] miljonit eurot, mis jaotub järgmiselt:
- i) [43 889] miljonit eurot transpordile ja sõjalisele liikuvusele; sellest [15 110] miljonit eurot sõjalisele liikuvusele;
 - ii) [25 420] miljonit eurot energiale.

97. Liidu maksimaalne kaasrahastamine peaks olema järgmine:

- i) [50]% projekti rakendamise ettevalmistamiseks vajalike uuringute puhul;
- ii) [50]% transpordisektoriga seotud tööde puhul, mida suurendatakse [75]%-ni liikmesriikide puhul, mille kogurahvatulu elaniku kohta on alla 90% ELi keskmisest;
- iii) [50]% energiasektoriga seotud tööde puhul;
- iv) [75]% energiasektori meetmete puhul, mis aitavad arendada ühishuviprojekte;
- v) [60]% äärepoolseimates piirkondades transpordi- ja energeetikasektoris tehtavate tööde puhul.

Elanikkonnakaitse ning tervisealasteks hädaolukordadeks valmisolek ja neile reageerimine

98. ELi uue elanikkonnakaitse mehhanismist ning liidu toetusest, mille eesmärk on tervisealasteks hädaolukordadeks valmisolek ja neile reageerimine, toetatakse kõikvõimalike loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud katastroofide (mis võivad toimuda liidus või väljaspool seda), sealhulgas piiriüleste terviseohtude ennetamist, nendeks valmistumist ja neile reageerimist. Sellele programmile eraldatav soovituslik rahastamispakett on [9 073] miljonit eurot.

Haridus, kultuur, demokraatia ja Euroopa väärtused

99. Programmist Erasmus+ toetatakse kvaliteetset haridust ja koolitust ning pakutakse noortele, praktikantidele, üliõpilastele ja õpetajatele õppimis- ja liikuvusvõimalusi. Programmiga Erasmus+ toetatakse ka noorte osalemist solidaarsustegevuses ja spordialases koostöös. Programmile eraldatav soovituslik rahastamispakett on [34 713] miljonit eurot koos soovituslike eraldistega 1) haridusele ja koolitusele; 2) noortele ja 3) spordile.
100. Programm AgoraEU toob ühte kohta kokku toetuse demokraatiale, kultuurile, meediale ja kodanikuühiskonnale. Sellele programmile eraldatav soovituslik rahastamispakett on [7 295] miljonit eurot koos soovituslike eraldistega 1) kultuurile; 2) meediale ja 3) demokraatiale, kodanikele, võrdsusele, õigustele, väärtustele.

Euratori teadusuuringud ja tuumaohutus

101. Sellest rubriigist jätkatakse Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogrammi toetamist soovitusliku rahastamispaketiga [8 350] miljonit eurot, millest [4 941] miljonit eurot kasutatakse ITERi projekti toetamiseks.
102. Tuumaohutuselase koostöö ja dekomissioneerimise instrumendi soovituslik rahastamispakett on [818] miljonit eurot. Leedu Ignalina tuumaelektrijaama dekomissioneerimise toetamine jätkub soovitusliku rahastamispaketiga, mille suurus on [604] miljonit eurot ja liidu maksimaalne kaasrahastamismäär [86]%

Muud programmid

103. Sellest rubriigist rahastatakse ka õigusprogrammi, mille soovituslik rahastamispakett on [679] miljonit eurot, programmi „Perikles V“, mille soovituslik rahastamispakett on [7] miljonit eurot, ning ühtse turu ja tolli programmi, mis hõlmab ühtse turu toimimist, tolliliitu, maksustamist ja pettustevastast poliitikat ning mille soovituslik rahastamispakett on [5 312] miljonit eurot.

IV. RUBRIIK 3 – GLOBAALNE EUROOPA

104. Sellest rubriigist rahastatakse liidu välistegevust, eelkõige rahvusvahelisi partnerlusi, sealhulgas arengukoostööd, humanitaarabi ning abi kandidaatriikidele ja potentsiaalsetele kandidaatriikidele, kes valmistuvad liiduga ühinema. Välistegevuse rahastamine muutub lihtsamaks, sihipärasemaks ja paindlikumaks, samal ajal kui ELi toetuse prognoositavus jääb alles. See kaitseb ja edendab liidu väärtusi ja strateegilisi huve, edendades samal ajal vastastikku kasulikke partnerlusi. Sellega tagatakse, et nõuetekohaselt saavad täidetud liidu rahvusvahelised kohustused, sealhulgas kestliku arengu eesmärgid ja Pariisi kliimakokkulepe, rände välismõõde ja jätkuv vankumatu toetus Ukrainale.

105. Käesoleva rubriigi kulukohustuste tase ei ületa järgmist taset:

RUBRIIK 3 – GLOBAALNE EUROOPA						
(miljonit eurot 2025. aasta hindades)						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

Instrument „Gloaalne Euroopa“

106. Instrumendist „Gloaalne Euroopa“ toetatakse paljusid liidu poliitikavaldkondi, sealhulgas kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike tulevaseks liikmeks saamiseks valmistumisel, aga ka naabruspoliitikaga seotud meetmeid, rahvusvahelisi partnerlusi, sealhulgas arengukoostööd, humanitaarabi, Ukrainale antavast toetust ja muude liidu poliitikavaldkondade välisaspekte. See instrument võimaldab liidul koostöös liikmesriikidega reageerida ebaseaduslikule rände ja sundrände terviklikult viisil, mis on kooskõlas rände suhtes võetud üldise lähenemisviisiga ja täiendab liidu rändepoliitika sisemõõdet. Sellest instrumendist antavat toetust jagatakse mitmesuguste vahendite abil, tagades koostoime Euroopa Konkurentsivõime Fondiga ja sidususe strateegia „Global Gateway“ rakendamisega.
107. Instrumenti „Gloaalne Euroopa“ rakendatakse peamiselt geograafiliste programmimeetmete kaudu, mida vajaduse korral täiendatakse programmiväliste meetmetega. Programmivälised meetmed hõlmavad humanitaarabimeetmeid kooskõlas humanitaarabi määrusega, makromajanduslikku finantsabi, kriisiabimeetmeid, rahualaseid ja välispoliitilisi vajadusi, vastupanuvõimet ja konkurentsivõimet.

108. Instrumendi „Globaalne Euroopa“ soovituslik rahastamispakett on [169 542] miljonit eurot. Rahastamispakett jaotatakse soovituslikult järgmiselt:

- i) [36 542] miljonit eurot laienemise ja Euroopa samba jaoks;
- ii) [36 341] miljonit eurot Lähis-Ida, Põhja-Aafrika ja Pärsia lahe samba jaoks;
- iii) [51 234] miljonit eurot Sahara-taguse Aafrika samba jaoks;
- iv) [14 431] miljonit eurot Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna samba jaoks;
- v) [7 740] miljonit eurot Põhja- ja Lõuna-Ameerika ning Kariibi piirkonna samba jaoks;
- vi) [10 722] miljonit eurot kogu maailma samba jaoks;
- vii) [12 532] miljonit eurot tekkivate probleemide ja prioriteetide jaoks ette nähtud reservile.

Vähemalt 90% selle instrumendi kuludest peaks vastama ametliku arenguabi kriteeriumidele, sealhulgas vähim arenenud riikidele antava abi puhul. Ukraina toetamise kulud tuleks sellest eesmärgist välja jätta.

Instrumendi kogu soovituslikust rahastamispaketist tuleks humanitaarabile eraldada soovituslikult [25 000] miljonit eurot (jooksevhindades).

Instrumendi kogu soovituslikust rahastamispaketist tuleks soovituslikult [10]% eraldada meetmetele, millega toetatakse rände välismõõdet, sealhulgas algpõhjuseid.

109. Nõukogul on selle instrumendi kavandamisel ja rakendamisel, sealhulgas *ex ante* strateegilise ja poliitilise juhtimise tagamisel, abi mobiliseerimisel tekkivate probleemide ja prioriteetide lahendamiseks ning rakendamise ja tulemuslikkuse jälgimisel keskne roll.

110. See instrument peaks võimaldama anda kuni [95 000] miljonit eurot (jooksevhindades) toetust eelarveliste tagatiste, Euratomi laenude, makromajandusliku finantsabi laenude ja poliitikapõhiste laenudena eelkõige partnerriikidele, kes rakendavad tulemspõhiseid kavasisid. [Poliitikapõhised laenud tehakse kättesaadavaks rakendusaktidega]. EIP-le eraldatakse soovituslik summa [19 000] miljardit eurot (jooksevhindades).
111. Selle instrumendi kasutamata kulukohustuste ja maksete assigneeringud võib kanda automaatselt üle järgmisse eelarveaastasse.
112. Kõik meetme kulukohustuste osad, mida ei ole selle eelarvelise kulukohustuse võtmise aastale järgneva [viienda] aasta 31. detsembriks kasutatud eelmaksete või vahemaksete tegemiseks või mille kohta ei ole esitatud tõendatud kuluarvestust ega maksetaotlust, vabastatakse automaatselt.

Toetus Ukrainale

113. Liit jätkab Ukrainale ühinemisprotsessiks ja pikemaajaliseks ülesehitamiseks rahalise toetuse andmist. Ajavahemikul 2028–2034 antakse Ukrainale toetust kuni [88 869] miljonit eurot järgmises vormis:
- i) Ukraina reservist rahastatavad eelarveliste tagatiste ja muu kui laenudena antava toetuse eraldised, mille maht ületab mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid ja mille aastane ülemmäär on [13 500] miljonit eurot;
 - ii) manööverdamisruumiga tagatud laenutoetus.

Liit võib anda Ukrainale toetust eelarvelise tagatisena kuni [42 658] miljonit eurot. EIP-le eraldatakse minimaalne soovituslik summa [12 000] miljonit eurot.

Lisaks võib liit anda kõnealuseid summasid ületavat Ukraina toetuslaenu intressikulude toetust.

114. Ukrainale võib eraldada täiendavaid rahalisi vahendeid laienemise ja Euroopa ja üleilmsest sambast ning tekkivate probleemide ja prioriteetide jaoks ette nähtud reservist, et toetada teda humanitaarabi ja muu nõuetekohaselt suunatud tegevuse vormis, säilitades samal ajal teistele partneritele antava toetuse prognoositavuse.

115. Nõukogu on jätkuvalt tihedalt kaasatud Ukrainale antava toetuse haldamisse.

Välistegevus väljaspool instrumenti „Gloaalne Euroopa“

116. Sellest rubriigist rahastatakse ka järgmisi soovituslikke rahaeraldise: [2 864] miljonit eurot ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale, [1 132] miljonit eurot kestliku kalapüügi partnerluslepingutele ja piirkondlikele kalandusorganisatsioonidele ning [887] miljonit eurot ülemeremaadele ja -territooriumidele, sealhulgas Gröönimaale.

Euroopa rahutagamisrahastu

117. Euroopa rahutagamisrahastu toimib aastatel 2028–2034 jätkuvalt julgeoleku- ja kaitsevaldkonna meetmete rahastamiseks mõeldud eelarvevälise vahendina. Rahastu rahaline ülemmäär on [27 104] miljonit eurot ja seda rahastatakse liikmesriikide osamaksetest, mis põhinevad kogurahvatulul põhineval osamaksude jaotusel.

V. RUBRIIK 4 – HALDUS

118. Kõrgel professionaalsel tasemel Euroopa avalikul haldusel, mille töötajad on tööle võetud võimalikult laialt geograafiliselt alalt, on ülioluline roll liidu toetamisel, aitamaks liidul saavutada oma prioriteete ning rakendada poliitikat ja programme, mis on Euroopa ühistes huvides. Samal ajal peaksid lihtsustamispüüdlused kõigis poliitikavaldkondades, sealhulgas koondpaketid ja mitmeaastase finantsraamistiku programmide arvu vähendamine, samuti uute tehnoloogiate, sealhulgas tehisintellekti kasutuselevõtt, vähendama halduskoormust ja tooma vastava kokkuhoiu. Tunnistades, et prioriteetide muutudes muutuvad haldusele esitatavad nõudmised, on jätkuvalt väga oluline pidevalt parandada Euroopa avaliku halduse paindlikkust, tõhusust, läbipaistvust ja tulemuslikkust.
119. Selle rubriigi kulukohustuste assigneeringud summas [103 829] miljonit eurot, mis koosnevad institutsioonide ja Euroopa Koolide halduskuludest ning pensionidest, ei ületa alltoodud summasid.

RUBRIIK 4 – HALDUS						
(miljonit eurot 2025. aasta hindades)						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

120. Selle rubriigi ülemmäärad kehtestatakse nii, et vältida ülemäärast varu ja kajastada eeldatavaid palgakohandusi, karjääri edenemist, pensionikulusid, institutsioonide rakendatavaid uusi ülesandeid ja prioriteete, kavandatud kinnisvaraprojektide [sealhulgas Justus Lipsiuse hoone renoveerimiseks], rahastamist ja muid asjakohaseid eeldusi.
121. Selle rubriigi ülemmäärad kehtestatakse selleks, et võtta arvesse [töötajate koguarvu stabiliseerumist praegusel tasemel kõigi ELi institutsioonide [organite, asutuste ja nende administratsioonide] puhul] VÕI [töötajate koguarvu suurenemist [2500] võrra kõigi ELi institutsioonide peale kokku].

122. Halduskulude edasiseks jälgimiseks ja haldamiseks tuleks eelarvedistsipliini põhimõtet kohaldada kõigi institutsioonide suhtes. Kõiki ELi institutsioone, organeid ja asutusi kutsutakse üles vaatama korrapäraselt läbi oma halduskulud, et toetada muutuvate nõudmiste haldamist, tagades tõhususe suurenemise ja personaliressursside optimeerimise, keskendudes põhivaldkondadele ja lõpetades vähem prioriteetsete ülesannetega tegelemise. Selleks kutsutakse komisjoni üles esitama algatusi institutsioonide koostöö süvendamiseks, näiteks IT, küberturvalisuse, hangete ja hoonete valdkonnas. Lisaks kujutab komisjoni ulatuslik läbivaatamine endast olulist võimalust ja seda võiks kasutada katseprojektina, mida rakendavad kõik institutsioonid.
123. Programmi toetuskulud peaksid olema jätkuvalt seotud tegevuskuludega vastavate programmi rahastamispakettide või poliitikavaldkonna raames, tagades samal ajal läbipaistva, pideva, korrapärase ja tervikliku järelevalve ja aruandluse kõigis rubriikides.
124. Detsentraliseeritud asutustele ja muudele organitele antavat liidu toetust tuleks jätkuvalt rahastada nende eesmärgiga seotud poliitika rubriikidest.

VI. TULUD

125. Omavahendite kogumise kord peaks põhinema üldistel lihtsuse, läbipaistvuse ja võrdsuse põhimõtetel, sealhulgas koormuse õiglasel jagamisel. Omavahendite kogusumma, mis eraldatakse liidu eelarvesse, et katta iga-aastased maksete assigneeringud, ei ületa [1,75]% kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust. Iga-aastaste kulukohustuste assigneeringute kogusumma ei ületa [1,81]% kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust. Säilitatakse kulukohustuste ja maksete assigneeringute nõuetekohane suhe.
126. Omavahendite ülemmäärade summasid suurendatakse ajutiselt veel 0,6 protsendipunkti võrra kõigi liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust, mis saadakse taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud laenudest, seni kuni kõik need kohustused on lõppenud ja hiljemalt kuni 31. detsembrini 2058.
127. Mitmeaastase finantsraamistiku kulude ülemmäärad on siduvad ja manööverdamisruumi kasutatakse ainult erakorraliste sündmuste korral. Kui komisjon teeb ettepaneku uute vahendite kohta või aktiveerib olemasolevad vahendid, millele on tagatud manööverdamisruum, esitab ta koos ettepanekuga üksikasjaliku prognoosi manööverdamisruumi kasutamise kohta kaasneva mõju kohta.
128. [Liitu või selle liikmesriike ajavahemikul 2028–2034 mõjutavate ränkade kriiside või raskuste või nende tõsise ohu korral võib nõukogu pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist ja Euroopa Ülemkogu võimalikke suuniseid arvesse võttes otsustada anda komisjonile loa laenata kapitaliturgudelt erandkorras vahendeid liikmesriikidele laenude andmiseks üksnes selliste olukordade tagajärgedega tegelemiseks. [Ajavahemikul 2028–2034 ei ületa laenatud vahendite summa [350 miljardit eurot].] Omavahendite ülemmäärade summasid suurendatakse ajutiselt [0,25] protsendipunkti võrra üksnes sel eesmärgil, et katta kõik liidu kohustused, mis tulenevad selliste laenude võtmisest, seni kuni kõik need kohustused on lõppenud.]

129. Uus Euroopa Liidu omavahendite süsteem jõustub viimase liikmesriigi vastuvõtmisteate kättesaamisele järgneva esimese kuu esimesel päeval. Uue süsteemi kõiki elemente kohaldatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2028. [Euroopa uusi omavahendeid hakatakse siiski kohaldama alates omavahendite otsuse jõustumise aastale järgneva esimese aasta 1. jaanuarist.] Liikmesriigid kiidavad uue omavahendite otsuse heaks nii pea kui võimalik, vastavalt oma põhiseadusest tulenevatele nõuetele.

Traditsioonilised omavahendid

130. Alates 1. jaanuarist 2028 jätavad liikmesriigid endale kogumiskulude katteks [10]% enda poolt kogutud summadest. [Liidu käitlustasust saadav tulu tehakse liidule kättesaadavaks traditsiooniliste omavahenditena alates 1. jaanuarist 2028.]

Käibemaksupõhised omavahendid

131. Käibemaksupõhiste omavahendite puhul kohaldatakse sissenõudmismäära [0,30]%. Käibemaksubaasi piiristamine [lõpetatakse] VÕI [jätkub].

Plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid

132. Ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite suhtes kohaldatakse sissenõudmismäära [1] euro [mida kohandatakse igal aastal kooskõlas inflatsiooniga] kilogrammi kohta. Mehhanism, millega välditakse liigset regressiivset mõju liikmesriikide osamaksetele, [kaotatakse] VÕI [jääd alles].

Uued omavahendid

133. Võetakse kasutusele uued omavahendid, mis koosnevad järgmisest.

- i) [Äriühingute iga-aastased osamaksed nende aastase netokäibe põhjal:
 - a) vahemikus 100 000 000,01 – 249 999 999,99 eurot – 100 000 euro suurune osamakse;
 - b) vahemikus 250 000 000 – 499 999 999,99 eurot – 250 000 euro suurune osamakse;
 - c) vahemikus 500 000 000 – 749 999 999,99 eurot – 500 000 euro suurune osamakse;
 - d) 750 000 000 eurot või rohkem – 750 000 euro suurune osamakse.]
- ii) [Riiklik osamakse, mis arvutatakse tubakatoodete ja tubakatoodetega seonduvate toodete koguste põhjal, korrutatuna igas liikmesriigis kohaldatava miinimummääraga, kusjuures sissenõudmismäär on kõikides liikmesriikides [15].%.]
- iii) [Riiklik osamakse, mis arvutatakse kogumata elektri- ja elektroonikaseadmete romude massi alusel sissenõudmismääraga [2] eurot [mida kohandatakse igal aastal kooskõlas inflatsiooniga] kilogrammi kohta.]
- iv) [Heitkogustega kauplemise süsteemist 1 (HKS) saadav tulu, mille sissenõudmismäär on [30].%.]
- v) [Tulud süsiniku piirimeetmest (CBAM), mille sissenõudmismäär on [75].%.]

Kogurahvatulul põhinevad omavahendid

134. Ühtse sissenõudmismäära kohaldamine iga liikmesriigi kogurahvatulu summa suhtes, võttes arvesse kõiki muid tulusid, jääb samaks. Praegused kogurahvatulu korrektsioonid [lõpetatakse] VÕI [jätkuvad].

Lisa. Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 (kulukohustustena)

miljonit eurot	Komisjoni ettepanek			Libiirakimispakett	
	Kokku 2021–2027	Kokku 2028–2034	Kokku 2028–2034	Kokku 2028–2034	Kokku 2028–2034
	(jooksevhindades)	(jooksevhindades)	(2025. aasta hindades)	(jooksevhindades)	(2025. aasta hindades)
KOKKU	1 245 477	1 984 894	1 763 056	1 947 741	1 730 228
Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, põllumajandus, maaelu ja merendus, heaolu ja julgeolek	819 981	1 062 220	946 404	1 057 355	942 142
Riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad	784 807	865 076	771 319	863 958	770 366
Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) sisetulekutoetus	282 514	293 699	289 231	293 699	261 013
Ühine kalanduspoliitika		2 000	1 778	4 000	3 549
Ränne ja piirihaldus	11 406	34 215	30 608	34 215	30 608
Majanduslik, territoriaalne ja sotsiaalne ühtekuuluvus, sealhulgas kalandus ja maapiirkondade kogukonnad	452 964	452 965	404 877	458 786	410 080
Kliimameetmete sotsiaalfond (p.m.)	14 900	50 100	45 443	50 100	45 443
Interreg	8 935	10 264	9 044	10 264	9 045
ELI rahastu – liidu meetmed, millest:	28 989	63 223	56 275	55 792	49 680
Ühtne turvavõrk	3 132	6 301	5 598	6 301	5 598
Solidaarsusmeetmed	6 706	20 117	17 850	16 824	14 928
Siseasjade valdkonna meetmed	8 429	25 285	22 435	21 147	18 762
Muu (linnad, tööhõive ja sotsiaalne innovatsioon...)	10 722	11 520	10 392	11 520	10 392
ELI rahastu – reserv		8 710	7 728	7 202	6 391
Toetus Küprose türgi kogukonnale	241	438	389	438	389
Detsentraliseeritud asutused	12 217	22 888	20 240	19 141	16 928
Frontex	5 944	11 888	10 498	9 711	8 576
Europol	1 523	2 999	2 649	2 450	2 162
NGEU tagasimaksud	22 715	168 000	149 296	168 000	149 296
Varu		5 818	5 159	5 818	5 163
Konkurentsivõime, heaolu ja julgeolek	220 637	589 594	522 205	566 453	501 711
Euroopa Konkurentsivõime Fond	163 800	450 508	397 753	433 850	383 008
Euroopa Konkurentsivõime Fond (v.a innovatsioonifond)	134 375	409 301	362 283	392 644	347 538
Programm „Euroopa horisont“	87 654	175 002	154 882	167 880	148 579
Üleminek puhtale energiale ja tööstuse süsinikuheite vähendamine	33 793	67 416	58 670	66 349	57 726
MFPI osa	4 368	26 210	23 200	25 143	22 256
Innovatsioonifond (p.m.)	29 425	41 206	35 470	41 206	35 470
Kerkus ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmos	26 359	130 704	115 699	125 385	110 989
Digitaalne juhtpositsioon	10 958	54 793	48 504	52 563	46 529
Tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus	5 036	22 593	20 000	21 674	19 185
ECFI InvestEU instrumenti ja nõustamisteenuste miinimumsumma, soovituslik toetus poliitikaarudest (osa kogu ECFIst)		11 000	9 749	11 000	9 749
Erasmus+	27 369	40 827	36 186	39 165	34 713
Euroopa ühendamise rahastu	31 631	81 428	72 251	78 113	69 309
Euroopa ühendamise rahastu – transport, millest:	25 714	51 515	45 752	49 418	43 889
Sõjaline liikuvus	1 765	17 651	15 752	16 933	15 110
Euroopa ühendamise rahastu – energia	5 917	29 912	26 499	28 695	25 420
Liidu elanikkonnakaitse mehhanism +	2 137	10 675	9 458	10 241	9 073
AgoraEU	4 284	8 582	7 606	8 233	7 295
Ühtse turu ja tolli programm	3 030	6 238	5 538	5 984	5 312
Euratomy teadus- ja koolitusprogramm	6 549	9 794	8 706	9 395	8 350
Toetus ITERile	4 562	5 794	5 150	5 558	4 941
Liidus antava erakorralise toetuse rahastamisvahend	232	-	-	-	-
Euro kaitsmine võltsimise eest (programm „Perikles V“)	6	7	7	7	7
Ignalina programm	539	678	604	678	604
Tuumaohutusala koostöö ja dekommissioneerimine	769	966	854	927	818
Õigus	297	798	707	766	679
Detsentraliseeritud asutused	6 802	9 798	8 687	9 799	8 685
Muu (muud meetmed, eesõigused)	2 617	2 493	2 233	2 492	2 233
Varu		8 009	7 085	8 009	7 095
Globaalne Euroopa	119 989	215 203	190 000	206 757	182 546
Globaalne Euroopa (*)	114 800	200 309	176 830	192 056	169 542
Euroopa	29 998	43 173,0	38 112	41 394	36 542
Sahara-tagune Aafrika	36 374	60 532,0	53 438	58 038	51 234
Aasia ja Vaikse ookeani piirkond	10 524	17 050,0	15 053	16 348	14 431
Põhja- ja Lõuna-Ameerika ning Karibi piirkond	5 604	9 144,0	8 071	8 767	7 740
Lähis-Ida, Põhja-Aafrika ja Pärsia lahe piirkond	21 577	42 934,0	37 901	41 165	36 341
Kogu maailm	7 622	12 668,0	11 183	12 146	10 722
Reserv	9 310	14 808,0	13 072	14 198	12 532
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	2 683	3 369	2 987	3 230	2 864
Otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta	500	999	887	999	887
Kestliku kalapüügi partnerluslepingud ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid	1 050	1 331	1 181	1 276	1 132
Muu (muud meetmed, eesõigused)	955	1 124	995	1 124	995
Varu		8 071	7 120	8 071	7 126
Haldus	84 871	117 877	104 447	117 177	103 829
Ülemmäärased ületavad summad, millest:					
Paindlikkusinstrument		15 777	14 000	15 777	14 000
Ukraina		100 002	88 869	100 002	88 869
Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku					
Euroopa rahutagamisrahastu		30 499	27 104	30 499	27 104
„Euroopa katalüsaator“ (poliitikapõhised laenud, RPP kavad) (p.m.)		150 000	134 000	150 000	134 000
Kriisimehhanism (p.m.)		395 000	350 000	395 000	350 000